APPARATUS
AD
HISTORIAM
SVEO-GOTHICAM
CELSIANI
SECTIO SECUNDA;

QUAM CONSENSU AMPL. ORD. PHILOSOPH. LUND.
EDI CURAVERUNT

H. REUTERDAHL,

PHIL. ET THEOL. D:R.

PRÆFECTUS BIBLIOTHECÆ LUND., ORDINI THEOLOGORUM ADJ.,

ET

SIMON OL. HENDEBERG,

SCANUS.

DIE 16 Dec. 1840.

P. XXXVI.

LUNDÆ,

TYPIS EXCUDIT C. FR. BERLING,
UNIVERSITATIS TYPOGRAPHUS.
MDCCCXL.

Aphorismi Respondentis.

I.

Studium hisioriæ maxime ad hominem cognoscendum valere, idemque litterarum antiquarum ad animi vires excolendas conducere dico.

II.

Scientiam logicam fundamentum esse philosophiæ contendere audeo.

tuor diebus hospitari causa visitationis, hospitetur seu hospitentur tribus; et ubi solent tribus, habeat sacerdos optionem vel redimere cum marca argenti et dimidia, vel procurare cum viginti equitaturis; et ubi duabus, habeat optionem vel redimere cum marcha argenti, vel cum viginti eqvitaturis procurare. In Strengnensi tamen diœcesi si voluerit redimere cum marcha argenti, adiiciat duas metretas mellis. In lincopensi autem et vexionensi diœcesi dimissa est diei tertiæ mensa; de duobus autem diebus habeat optionem sacerdos vel redimere cum marcha argenti et dimidia et quatuor metretis mellis, vel cum viginti tantum equitaturis procurare.

Punctus VI.

Item ex eodem, oblatio quæ offertur ab episcopo in ecclesia parochiali missam audiente vel celebrante, et ab hiis, qui cum eo sunt, et propter eum venerunt, in die solenni, quando solet populus generaliter juxta consvetudinem regionis offerre, cedat capellanis episcopi; oblatio parochianorum curato. Item si contingat ecclesiam pro alicujus delicto interdici, pro quo episcopus emendam receperit pecuniariam, episcopus sacerdoti damnificato propter interdictum satisfaciat.

Punctus VII.

Item quod jurare faciat officiales suos, dictos exactores, super evangelia, quod officia sua cum veritate et sine calumnia et bona fide peragant, et quod de causis matrimonialibus, vel aliis spiritualibus, cum laici sint, se nullatenus intromittant.

Punctus VIII.

Item quod legati sedis apostolicæ procurabuntur per episcopos pro tertia parte de expensis de camera, et pro duabus reliquis partibus per ecclesias diœcesis; facta distributione inter ipsas, prout cujuslibet suppetunt facultates.

Punctus IX.

Item ad finem hujus statuti reservatur absolvendi potestas Archi-Episcopo et suffraganeis suis, cuilibet pro sua diœcesi, illos qui excommunicationem incurrunt ex ipso facto, suspensionem et interdictum; si tamen prius reddiderint ablatum, et satisfecerint de damno dato. Et præcipitur ut Archi-Episcopus et episcopi statutum illud in suis synodis annuatim publicent.

Punctus X.

Item ex statuto: *Zelus Domus Dei,* clerici concubinarii in quarta parte redituum ecclesiarum unius anni puniuntur, et statuitur, quod procedatur contra eos, si moniti concubinas non dimiserint, per censuram ecclesiasticam, et quud episcopi, qui recipientes pecuniam ab ipsis concubinariis statutum violaverint, duplum illius quod receperint infra mensem restituere teneantur.

Punctus XI.

Item ex statuto vel canone: *Ammonet,* modificantur seu moderantur expensæ et pabulum episcopis visitantibus; ita quod episcopi ad pabulum equorum pro duabus noctibus quinque tynnonibus, pro cerevisia quatuor, pro panibus triticeis, siligineis et ordeaceis tribus tynnonibus, uno pecore, duabus ovibus, uno lardo, sive uno porco recenti; loco ovium et lardi VIII pullis, duabus ancis, die carnis, cum lacticiniis et piscibus diebus sequentibus sint contenti.

Punctus XII.

Item quod candelas habeat competentes, et medonem, ubi mel consveverat exhiberi, ita quod cutes, pelles et sagimen residuum candelarum et cerarum, quæ superfuerunt, remaneant sacerdoti, et hoc de taxatione expensarum et pabuli intelliguntur quoad eeclesias sufficientes, ita quod ad pauperculas ves capellas, quæ in visitationibus jungi consverant, non extendantur.

Puuctus XIII.

Item absolvitur presbyter ab omni procuratione illo anno, si episcopus ultra tempus præfixum malitiose distulerit procurationem recipere; si vero fuerit episcopus canonice, puta corporis debilitate, regis vel ducum, vel Archi-episcopi vocatione, præpeditus, tenetur tunc Sacerdos, cum episcopus voluerit et commode poterit, ipsum procurare.

Punctus XIV.

Item ex statuto, quod incipit: *In Nomine Domini, Amen; a nativitate ejusdem,* promittunt Archi-episcopus et suffraganei se nolle, sicut non debent, excedere in visitationibus numerum equorum a jure taxatum, et contentare se velle pabulo moderato.

Pnnctus XV.

Item ex statuto seu canone: *Sacrorum Canonum* prohibetur, ne absque literis dimissoriis et formata a jure expressa suscipiantur clerici peregrini ad inofficiandum ecclesias; maxime theutonici, frisones. anglici et daci; suscipiens autem tales sine licentia sui episcopi, etiamsi literas dimissorias habeant et formatam in tribus marcis usualis monetæ puniatur. Hæc prohibitio repetitur in statuto: *Noverint*, et augetur pæna contra facientium ad marcam argenti puri, et iterum repetitur in statuto: *Quoniam non debent* et augmentatur ad XL. marcas denariorum.

Punctus XVI.

Item clericus deferens calicem, libros vel ornamenta ecclesiæ ad loca prophana pro celebrando in ipsis, absque diœcesani licentia, pœnam trium marcarum incurrat.

Punctus XVII.

Item ex statuto vel canone: *In maligna*, præpositi, archidiaconi, decani, canonici et sacerdotes clause desuper non deferentes indumenta nimia brevitate vel longitudine non notanda, ita quod exterius nullatenus se cingat, et qui tonsuram non habent competentem, in tribus marchis puniantur.

Punctus XVIII.

Item quod clerici clericis transeuntibus et servientibus ipsis tenentur necessaria vendere, seu venalia invenire, nisi ipsos colligere voluerint intuitu charitatis; alioqvin in tribus marcis puniuntur, quarum duæ cedant ordinario, et tertia cui inhumaniter necessaria fuerint denegata.

Punctus XIX.

Item ultra sententiam excommunicationis, quam incurrunt clerici transeuntes et per violentiam aliquid rapientes in curiis sacerdotum per se vel suos servientes, puniuntur in XL. marcis; de quibus XXVI. marcæ cum XVI. solidis cedant ordinario, et XIII. marcæ cum VIII. solidis, cui violentia est irrogata.

Punctus XX.

Item quilibet episcopus habeat elemosynarium juratum, qui fragmenta refectorii sui colligat in usum pauperum Christi convertenda.

Punctus XXI.

Item ex statuto vel canone: *Cum de viris,* prohibentur sacerdotes rurales canonicis ecclesiarum se præferre.

Punctus XXII.

Item si propter singularis personæ interdictæ vel suspensæ ingressionem in ecclesiam a communione fidelium cessatur, aut a celebratione missarum, non absolvetur talis, antequam ecclesiam et plebanum reddiderit indempnes.

Punctus XXIII.

Item submittit se in eodem statuto statuens legi statutæ, salvis sibi pro numero evectionum a jure sibi permisso, amplioribus expensis, ultra taxationem superius pro episcopis visitantibus moderatam.

Punctus XXIV.

Item mandantur statuta, una cum statuto sabinensis, in synodo publicari; quod etiam mandantur in statuto: *Noverint:* et extenditur ad presbyteros rurales, ut ea habeant et legant curatis, quando suas visitant contractas.

Punctus XXV.

Item deinde præcipitur presbyteris, ut ad synodum honeste ambulent, et in honestis hospitiis se recipiant; ne nimis cito iter veniendi ad synodum arripiant, ne longam moram in loco synodi trahant, et ne recedant absque licentia speciali.

Punctus XXVI.

Item ut jejuni intrent synodum, et ne negotia impertinentia ad synodum proferant.

Puncten XXVII.

Item quod baptismum honorabiliter et caute celebrent, et traditur forma baptisini, et qualis erit forma quando dubitatur de baptizando; videlicet: *si es baptizatus, ego te non rebaptizo, sed si non es baptizatus, ego te baptizo*; et quod doceantur laici in lingua materna bap-